

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 42999
Nom: Filosofies de la solidaritat i drets humans
Cicle: Màster Universitari Oficial
Crèdits ECTS: 5
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia	Ciutadania i democràcia en un món global	OPTATIVA

COORDINACIÓ

ARENAS DOLZ FRANCISCO

RESUM

El llenguatge dels drets humans impregna la nostra comprensió de la cultura política, de la ciutadania i de la vida mateixa. Tot i això, el fonament, la funció i els límits dels drets humans continuen sent molt discutits, potser avui més que en qualsevol altre moment de la història recent. Què són els drets humans i quin n'és el seu origen? Quina és la relació entre els drets humans i la naturalesa humana, la moral, la llei i la llibertat? Pot qualsevol dret humà ser veritablement universal? En aquest curs intentarem respondre a aquestes preguntes, explorant els fonaments filosòfics, les justificacions i les crítiques dels drets humans.

;tiques dels drets humans.

CONEXIEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No es requereixen coneixements previs.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

2136 - Màster Universitari en Ètica i Democràcia

Comprendre críticament el caràcter de permanència i historicitat dels valors morals i democràtics, així com els diversos corrents i tendències per encarnar-los, tant a nivell nacional com internacional, amb una referència especial a l'ètica del desenvolupament.

Conèixer i aplicar els drets fonamentals i d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics.

Conèixer i saber utilitzar els models de racionalitat pràctica i l'argumentació moral i política.

Conèixer les distintes teories de la ciutadania i la democràcia, així com les qüestions estretament lligades a aquestes, com ara interculturalitat, desenvolupament humà, justícia global i ètica cívica.

Participar en debats i discussions, dirigir-los i ser capaços de resumir-los i extraure d'ells les conclusions més rellevants.

Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.

Projectar sobre problemes concrets els seus coneixements i saber resumir i extractar els arguments i les conclusions més rellevants per a la seva resolució.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

- 1.1. Filosofia, solidaritat i drets humans
- 1.2. Naturalesa humana, llei natural i bé comú

1. Antics i moderns al voltant del fonament filosòfic de la solidaritat i els drets humans

- 1.1. Filosofia, solidaritat i drets humans
- 1.3. Consciència de llibertat, sentiments morals i justícia
- 1.4. Autonomia, dignitat humana i ciutadania cosmopolita
- 1.5. Utilitat social, drets i solidaritat
- 1.6. Més enllà de la solidaritat i els drets humans?

2. La solidaritat i els drets humans en el debat filosòfic contemporani

- 2.1. La cultura de la solidaritat i els drets humans
- 2.2. Persona, compromís i acció
- 2.3. Humanitat i barbàrie
- 2.4. Responsabilitat, judici i alteritat
- 2.5. (De)construir la solidaritat i els drets humans
- 2.6. Subjectivitat i biopolítica dels drets humans

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	3,40
Teoria	43,40
Seminari	3,40
Total hores	50,20

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	5,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	15,00
Estudi i treball autònom	40,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	15,00
Total hores	75,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge més habitual serà la del seminari de treball. Aquest seminari vindrà precedit per un temps d'estudi previ i autònom que l'estudiantat dedicarà a llegir els textos proposats. El seminari de treball tindrà una estructura participativa on hi haurà exposicions del professorat, debats i comentaris, tant dels textos com de la problemàtica que susciten. El seminari de treball serà un

espai de referència per a ampliar amb altres activitats formatives relacionades amb els temes abordats: conferències, taules rodones, congressos i altres activitats complementàries.

/span>

AVALUACIÓ

Els criteris d'avaluació s'establiran al voltant de tres aspectes:

-Capacitat d'anàlisi crítica i claredat a les exposicions (20%).

Cada estudiant escriurà dos assaigs breus (al voltant de 1000 paraules cadascun) sobre un text proposat de cadascun dels dos blocs, que lliurarà una setmana abans de la seua presentació a classe.

-Assistència i participació significativa (30%).

Cada estudiant escriurà dues crítiques constructives (al voltant de 500 paraules cadascuna) sobre un assaig d'un altre estudiant de cadascun dels dos blocs, que lliurarà abans de la seua presentació a classe.

-Presentació d'un treball final escrit seguint els criteris científics internacionals (50%).

El treball final (al voltant de 3500 paraules incloent-hi el cos del text, notes i bibliografia) se centrarà en un aspecte específic relacionat amb els drets humans, utilitzant els materials proporcionats al curs.

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme determinen els ACGUV 108/2017 i 123/2020, així com altres disposicions vigents.

te; com altres disposicions vigents.

BIBLIOGRAFIA

- Adorno, Theodor W. Minima moralia. Reflexiones sobre la vida dañada. Madrid: Akal, 2006.
- Arendt, Hannah. Los orígenes del totalitarismo. Barcelona: Paidós, 2018.

- Benhabib, Seyla. Los derechos de los otros. Barcelona: Gedisa, 2005.
- Brown, Wendy; Williams, Patricia. La crítica de los derechos. Bogotá: Universidad de los Andes, 2007.
- Butler, Judith. Vida precaria. El poder del duelo y la violencia. Barcelona: Paidós, 2006.
- Derrida, Jacques. Políticas de la amistad. Madrid: Trotta, 1998.
- Foucault, Michel. La vida de los hombres infames. La Plata: Caronte, 1996.
- Gadamer, Hans-Georg. Acotaciones hermenéuticas. Madrid: Trotta, 2002.
- Habermas, Jürgen. La inclusión del otro. Estudios de teoría política. Barcelona: Paidós, 1999.
- Levinas, Emmanuel. Fuera del sujeto. Madrid: Caparrós, 1998.
- Maritain, Jacques. Los derechos del hombre y la ley natural. Madrid: Palabra, 2001.
- Maritain, Jacques. El hombre y el Estado. Madrid: Encuentro, 2002.
- Mill, John Stuart. Sobre la libertad. Madrid: Alianza, 1997.
- Mill, John Stuart; Taylor Mill, Harriet. Ensayos sobre la igualdad sexual. Madrid: Cátedra, 2001.
- Mouffe, Chantal. En torno a lo político. México: Fondo de Cultura Económica, 2007.
- Nietzsche, Friedrich. Más allá del bien y del mal. Madrid: Alianza, 2007.
- Rawls, John. El derecho de gentes. Barcelona: Paidós, 2001.
- Wollstonecraft, Mary. Vindicación de los derechos de la mujer. Madrid: Cátedra, 2018.
- Amengual Coll, Gabriel. La solidaridad. Historia, concepto, propuesta. Madrid: Universidad Pontificia Comillas, 2021.
- Eagleton, Terry. Los extranjeros. Por una ética de la solidaridad. Barcelona: Paidós, 2010.

- Figueroa, Maximiliano; Michelini, Dorando (comps.). Filosofía y solidaridad. Santiago de Chile: Universidad Alberto Hurtado, 2007.
- Mugerza, Javier; Peces-Barba, Gregorio (eds.). El fundamento de los derechos humanos. Madrid, Debate, 1989.
- Peces-Barba Martínez, Gregorio; Fernández García, Eusebio (dirs.). Historia de los derechos fundamentales. Madrid: Dykinson, 1998. 4 vols./ 7 t.
- Tamayo Acosta, Juan José (ed.). Diez palabras clave sobre derechos humanos. Estella: EVD, 2012.
- Villar, Alicia; García-Baró, Miguel (eds.). Pensar la solidaridad. Madrid: Universidad Pontificia Comillas, 2004.